

HVAD SIGER EUROPARÅDET OM TEKNOLOGI OG MENNESKERETTIGHEDER?

Europarådet har siden 1981 udarbejdet konventioner og en lang række erklæringer og anbefalinger til, hvorledes staterne kan sikre beskyttelse af menneskerettigheder i en digital tid. Europarådet har blandt andet forholdt sig til sociale medier, søgemaskiner, kunstig intelligens, algoritmer, big data, overvågning og internetbrugeres rettigheder.

DATABESKYTTELSE

I 1981 vedtog Europarådet Konventionen om Beskyttelse af det Enkelte Menneske i Forbindelse med Elektronisk Databehandling af Personoplysninger. Konventionen var det første bindende internationale instrument, der beskyttede individet mod misbrug af personlige data. I 2018 blev konventionen moderniseret blandt andet for bedre at afspejle EU's nye forordning for databeskyttelse (GDPR).

YTRINGSFRIHED

Europarådet har i flere anbefalinger understreget, at ytringsfriheden skal beskyttes online. Alle skal have frihed til at udtrykke ideer og holdninger på internettet. Indgreb i denne ret skal følge menneskerettens standarder for lovhjælp, legitimt formål og proportionalitet. Brug af blokering og filtre må kun ske i snævert afgrænsede situationer målrettet et ulovligt indhold, og der skal være et effektivt tilsyn med indgrebet. Det er statens pligt at

beskytte borgernes ytringsfrihed og sikre dem en effektiv klage mulighed.

SPORING OG OVERVÅGNING

I 2013 vedtog Europarådet en anbefaling om de risici, der følger af digital sporing (tracking) og overvågning. Her understreger Europarådet, at lovgivning, der bemyndiger en bred overvågning af borgere, kan udgøre en krænkelse af retten til privatliv. Samtidig kan det føre til, at færre borgere har lyst til at deltage i samfundets demokratiske liv – en såkaldt "chilling effekt" – og dermed indvirke negativt på fx ytrings-, informations-, og forsamlingsfriheden.

NET-NEUTRALITET

I 2016 kom Europarådet med en anbefaling vedrørende net-neutralitet. Heri understreges det, at al trafik på internettet bør behandles lige uden diskrimination, restriktioner eller indblanding uanset afsender, modtager, indhold, service eller apparat. Indgreb bør kun ske i exceptionelle tilfælde, og bør altid være

INTERNETBRUGERES RETTIGHEDER

I 2014 stod Europarådet bag Guiden 'Menneskerettigheder for internetbrugere', som bygger på praksis fra den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Guiden giver information om brugernes rettigheder og frihed på internettet samt mulighederne for retslig hjælp, når rettigheder krænkes online.

Find guiden her:

<https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/guide-to-human-rights-for-internet-users>

transparente, kortvarige og ikke-diskriminerende.

UDBYDERE OG PLATFORME

I 2018 udkom en anbefaling om *internet intermediaries*. Det vil sige de serviceudbydere, der faciliterer brugen af internettet. Anbefalingen understreger, at staten ikke må presse udbyderne til at gribe ind i brugernes rettigheder. Hvis staten anmoder udbyderne om at fjerne, udlevere eller blokere indhold, skal dette følge menneskerettens standarder for lovhjælp, legitimt formål og proportionalitet. Det understreges derudover, at staten har en forpligtelse til at sikre, at virksomhederne respekterer brugernes rettigheder.

ALGORITMER OG MANIPULATION

I 2019 satte Europarådet fokus på algoritmer og deres risici i forhold til at manipulere brugerne. De enkelte lande opfordres til at vurdere, hvorvidt der er brug for ny lovgivning eller andre mekanismer til at sikre, at der er tilstrækkeligt tilsyn med design, udvikling og anvendelse af algoritmer. Staterne skal blandt andet sikre en effektiv beskyttelse mod urimelig praksis og misbrug af markedsdominans. Det gælder ikke mindst i relation til demokratiske processer som valg.

KUNSTIG INTELLIGENS

Ligeledes udgav Europarådet i 2019 for første gang en vejledning om, hvordan staterne kan beskytte menneskerettigheder i forbindelse med udvikling og brug af kunstig intelligens. Her opfordres staterne blandt andet til, at der altid gennemføres systematiske konsekvensanalyser, at der sikres øget transparens, samt effektivt tilsyn og klagemulighed.

OVERSIGT OVER ANBEFALINGER

Find et samlet overblik over Europarådets anbefalinger på området på:

<https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/committee-of-ministers-adopted-texts>.